Året Var

Året Var DHF:s FÖRTECKNING ÖVER ÅRTAL I DALARÖS HISTORIA har tagits fram med hjälp av uppgifter tagna ur litteratur som berör Dalarö, sökning via Internet och med hjälp av boende på Dalarö.

Detta är en fördjupning av händelsen år

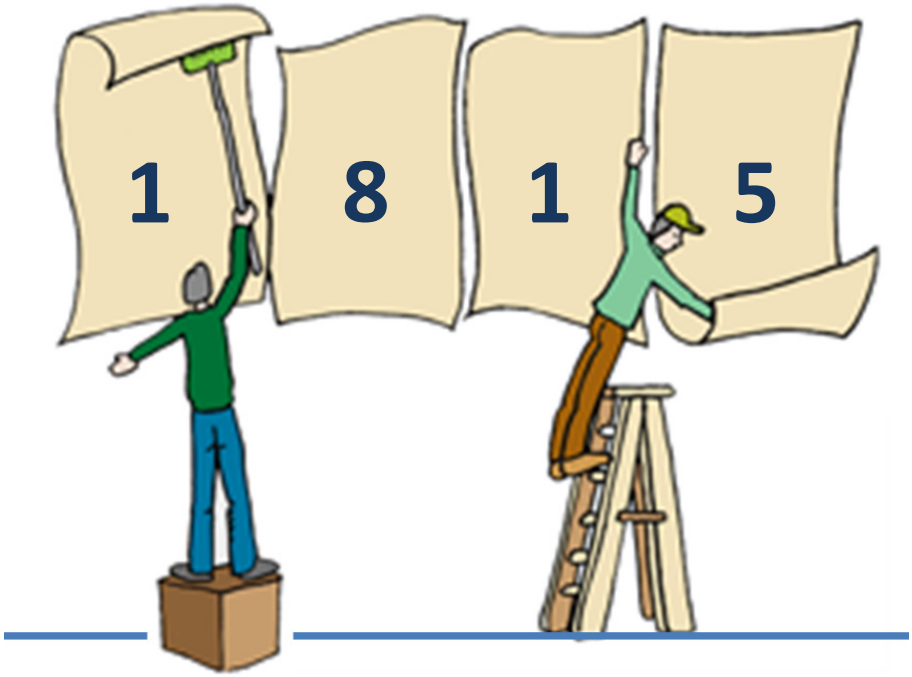

Se nästkommande sidor

1815.

Carl Peter Blom donerar en stuga som blir den första fattigstugan. Den låg där ICA nu är beläget. Fattigstugan revs i slutet av 1940-talet.

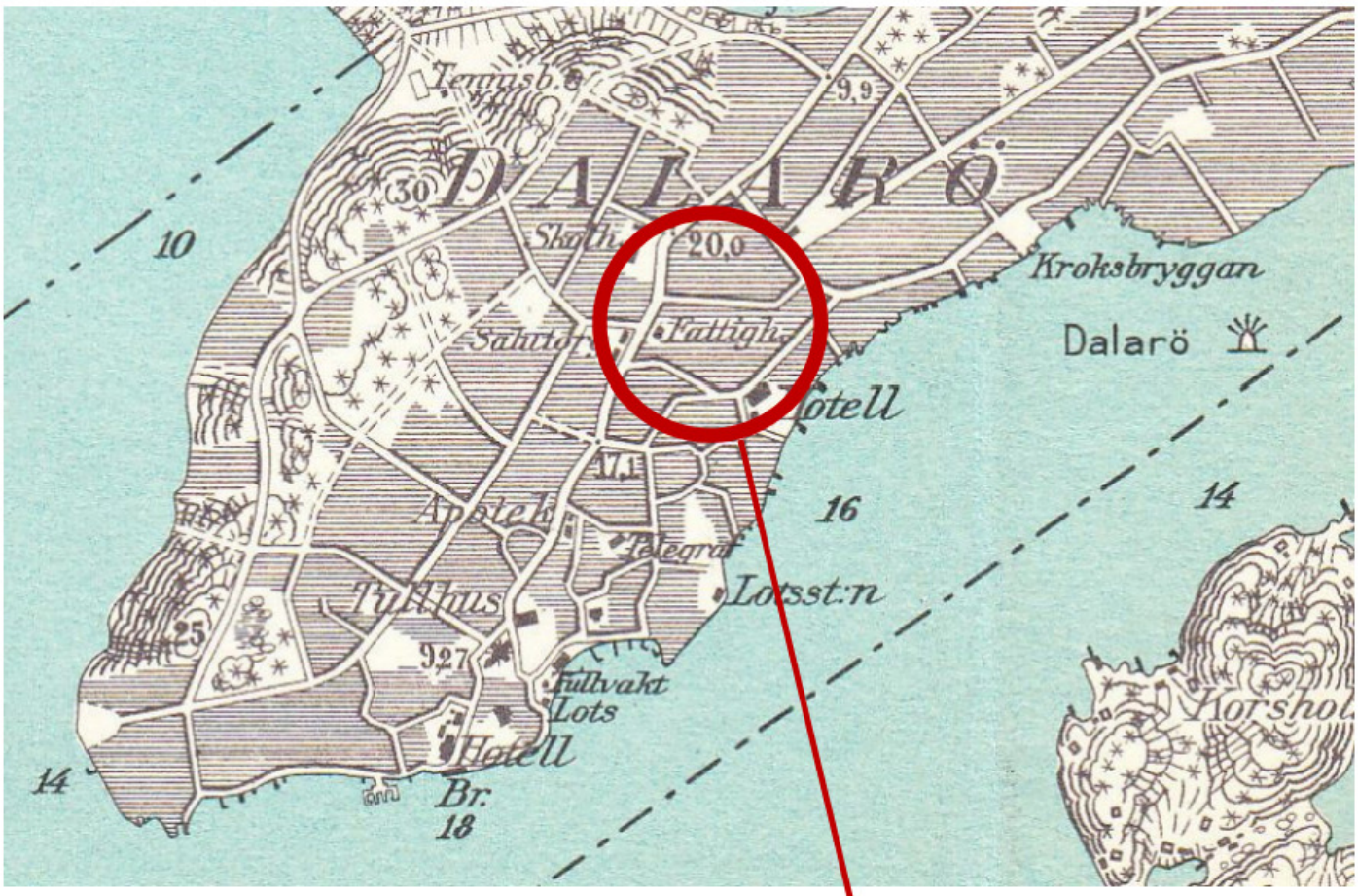

Karta från 1925

Här finns fattighuset inritat.
Nuvarande adress är
Odinsvägen 22, Dalarö 3:8.

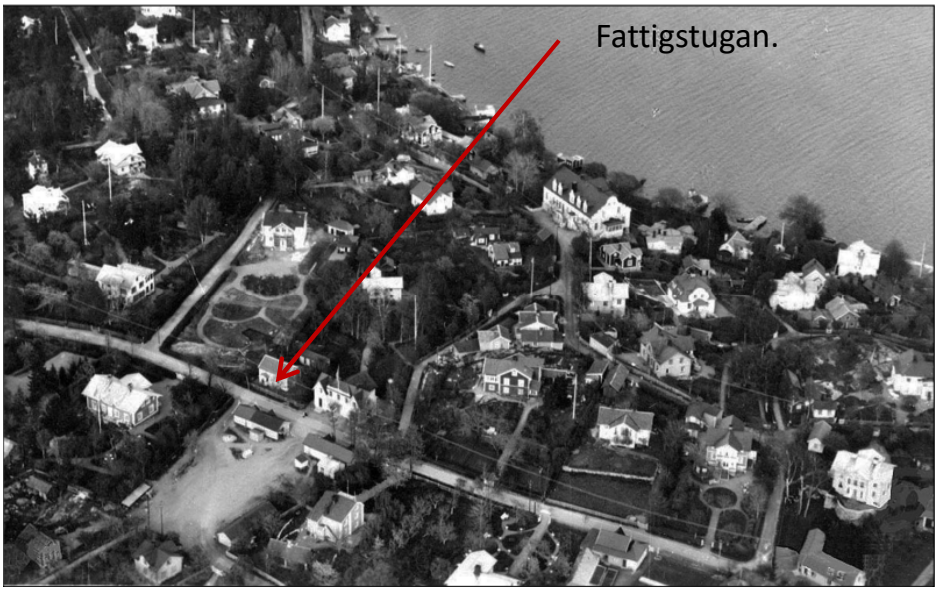

Foto från slutet av 1920-talet.

År 1829 valdes ett kyrkoråd där man tog upp olika frågor. Bl.a. att fattighuset skulle repareras så att klockaren kunde bo där så länge hela huset inte behövdes för de fattigas räkning. År 1816 hade man beslutat att antalet fattighjon inte fick överstiga fyra personer, eftersom församlingen var så liten.

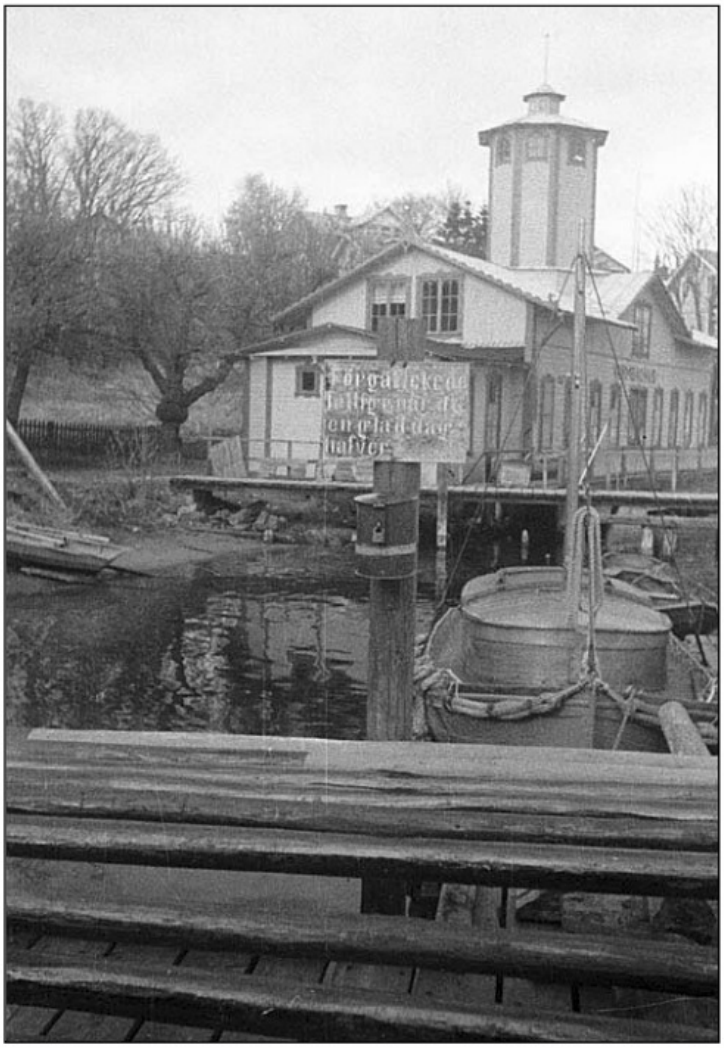

Det fanns även fattigbössor på Dalarö.

Denna fattigbössa satt på bryggan i Fiskarhamnen. Texten på skylten som sitter ovanför bössan lyder: *Förgät icke de fattige när du en glad dag hafver.*

Sverige och Finland före 1890. Den traditionella fattigvården på landsbygden under medeltiden i Sverige var rotegång, medan katolska kyrkan organiserade helgeandshus i städerna. Dessa övertogs vid reformationen formellt av staten. I praktiken blev det dock fortfarande socknarna som fick ansvara för fattigvården. Den saknade dock reglering och bedrevs i mindre omfattning än under den katolska tiden. 1642 års tiggarordning slog fast att ansvaret för de fattiga i första hand låg på de anhöriga, och i andra hand på den egna församlingen, som borde uppföra sjukstuga och fattigstuga för gamla och sjuka, och barnhus för de föräldralösa. 1686 års kyrkolag rekommenderade kyrkans församling att instifta fattighus eller fattigstugor, och 1734 blev rekommendationen tvingande. Trots detta instiftades inte fattighus överallt, och även där de fanns spelade rotegång och inkvartering hos privatpersoner mot ersättning, ofta i form av fattigvårdsauktioner, en större roll. I större städer började under 1700-talet så kallade arbetshus inrättas.

Sverige efter 1890. Genom 1847 års fattigvårdförordning fick fattigvården en fastställd organisation. Enligt denna skulle i varje socken finnas en fattigvårdsstyrelse. År 1853 infördes en ny förordning som var relativt generös och där möjlighet för den enskilde att överklaga till länsstyrelsen fanns. I 1871 års fattigvårdförordning beskars möjligheterna att erhålla hjälp kraftigt, samtidigt som överklagandemöjligheten avskaffades.
Genom 1918 års fattigvårdslag reformerades verksamheten och varje kommunalförvaltning utgjorde ett fattigvårdssamhälle. Bland annat förbjöds fattigvårdsauktioner samt rotegång, och fattigstugorna blev i stället ålderdomshem och överklagandemöjligheten återinfördes.
År 1924 infördes också en ny barnavårdslag. Reglerna för fattigvården förblev dock länge förhållandevis stränga, och först 1945 fick de som tog emot fattigvård fulla medborgerliga rättigheter.

Mer om fattighuset.

Enligt Dalarö kyrkoarkiv fanns 6 kvinnor inskrivna på fattighuset 1872.

Fattighuset användes även för tillfälligt boende.

Medicine doctor Bror Otto Fredrik Selling, f. 1839 och hans syster Dennois (?) Theresia Candina Ottonia Selling, f. 1834 bodde i fattighuset när de flyttade till Dalarö från Kungsholmen 1870. Efter att ha bott en tid i fattighuset, hyrde de sedan in sig hos artisten Uno Hjalmar Phalén på gården 71 (25) Vägroten. De flyttade till Österåker 1874.

Han hyrde i fattighuset vid Torget enl. husförhörslängder år 1870.

Utdrag ur Läkare och Barnmorskor på Dalarö 1870 – 1920-talet.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndssammanträde i Dalarö den 25 april 1899.
§1 Beviljades f. Statdr. Nymans begäran att mot en afgift af 5 kr i månad få hyra ett rum i fattighuset, det på öfre botten belägna.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö sammanträde den 18 februari 1907.
§3 Beslöts debitera afl. J A Bergströms sterbhus 25 Kronor om året för husrum i fattighuset samt vedbrand.

Några utdrag ur Dalarö Kommunalprotokoll 1899-1917.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö sammanträde den 5 december 1900.
§2 Beslöts vidtaga åtgärder för uppförande af vedbod vid fattighuset under samma tak som hemlighuset.

Sammanträde i Dalarö den 24 januari 1901.
§2 Kommunalnämnden godkände det vid fattighuset uppförda arbetet med vedbod och hemlighus. Å det därstädes uppförda staketet mot Blomqvist & Hedengrens tomt fördelas kostnaden lika på nämnda firma och kommunen. Till våren verkställes målning såväl af staketet som af fattighuset.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö sammanträde den 26 februari 1901.
§6 Beslöts ändring af eldstad i stora rummet i fattighuset. Närmare beslut fattas framåt våren.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö sammanträde den 14 november 1905.
§1 Kommunalnämnden beslöt att följande personer må till följd af fattigdom eller bristande arbetsförmåga från erläggande af mantalspenningar varda befriade: (Här finns 61 namn nedtecknade)

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö den 29 maj 1907.
§3 Beslöts att rum i fattighuset bereds sonen Christian Aug. Berg, Små Dalarö. Afl. Fru Blomqvist saker hämtas pr båt till Dalarö (Vadviken) och säljas på auktion. Nödtorftiga husgeråd för sonen, Bergs, räkning undantages.

Protokoll hållet vid Kommunalnämndens i Dalarö sammanträde den 9 oktober 1907.
§2 Beslöts att spis och skorsten i öfre rummet i fattighuset nedrives och nyuppföres.

Se även ”Året var” år 1863.